

חפשו כתבות

כתבות | בעלי מקצוע

איזור קריות וצפון חיפה שרון ירושלים מרכז שפלה דרום נגב וערבה קיבוץ תל אביב-יפו רמת גן-גבעתיים פתח תקוה בקעת אונו עיר

תל אביב-יפו

my net
המקומי שלי

[חדשות](#) • [נדלן](#) • [צרכנות](#) • [רכילות](#) • [ספורט](#) • [בילוי ופנאי](#)

כרוניקה של מוות: הראיון האחרון של דן קדר ז"ל

בשבוע שעבר הלך לעולמו בגיל 79 הצייר דן קדר. הראיון האחרון שהעניק ל"ידיעות תל אביב" סיפר כיצד נמאס לו להתנדנד בין חיים ומוות ומדוע ויתר על הטיפולים בבית החולים

מיה סלע

פורסם: 07:52, 02.10.08

בסוף השבוע שעבר [הלך לעולמו הצייר דן קדר בגיל 79](#). לפני כארבעה חודשים העניק קדר ל"ידיעות תל אביב" את הראיון האחרון, וסיפר כיצד ויתר על המאבק במחלות, הפסיק עם הניתוחים והקדיש עצמו לעבודה. הראיון מובא כאן במלואו.

אחרי שדן קדר מספר לי בצהלה על השנים האחרונות, שבהן בילה בבתי חולים כשמחלה רדפה מחלה וניתוח מציל חיים אחד רדף ניתוח דומה אחר, אני "מאשימה" אותו באופטימיות. קדר, עדיין צוהל, ממליץ לי ללכת לאופטומטריסט, כי ייתכן שיש לי בעיות בראייה. הוא, אם כן, אופטימיסט מוכחש, או אולי כפי שכונה זאת אמיל חביבי — אופטימיסט. למרבה הסמליות, בימים אלה מתכתב קדר עם חביבי בתערוכה חדשה שלו שמוצגת בגלריה גרשטיין בתל אביב.

"בא המכשף, עשה ככה וככה ונעלם הפצע" (צילום: ריאן)

את התערוכה, "הפרחת השממה וכדומה", צייר קדר במשך שמונה חודשים שבהם הסתגר בסטודיו שלו ברחוב גאולה במקום לעבור עוד ניתוח שהרופאים ביקשו לבצע בגופו. אחרי שבעה ניתוחים שכבר עבר הוא חתם על ויתור.

"הכל התחיל בהתקף לב שעברתי לפני ארבע שנים", הוא מספר. "כשגמרתי איתו עשו לי מעקפים, ואז היתה לי אי ספיקה נשימתית שהחריבה את עולמי לעוד חודשים ארוכים בבית חולים. פרצו לי את הגרון וחיסלו לי את מיתרי הקול, וכשגמרנו עם זה היה לי ניתוח בגב, ואחרי זה הלכתי ברחוב ונפלתי ושברתי את האגן, ובגלל זה אני מדדה ומצטרד עד היום".

בשלב הבא הגיע קדר לאיכילוב, רק כדי לגלות שעליו לעבור ניתוח נוסף. "הגעתי לשם בעזרת הנועזת בנשים", הוא מכנה את אשתו, האוצרת ציונה קדר. "הגענו לאיכילוב כשאני שמח וטוב לב אל הפרופסור שהשכיב אותי על השולחן רק כדי שאצא משם בלי קיבה ובלי ושת", הוא צוחק.

לחצו אהבתי למטה
וקבלו את העדכונים והסרטונים הכי חמים לפייסבוק שלכם

אנחנו בפייסבוק

קריות וצפון

חיפה

שרון

ירושלים

מרכז

שפלה

דרום

נגב וערבה

קיבוץ

מגלים

אזכאים

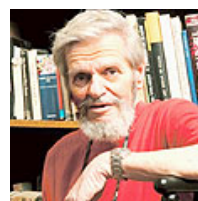
נדל"ן

מפות

בעלי מקצוע

ynet

תמונה אחרונה

קדר ז"ל צילום: ריאן

"להתאושש מזה לא פשוט, ואז היה לי זיהום שצרת זה כלום לעומתו. אז אמרו לי שכדי להיפטר מהזיהום צריך להוציא לי שלוש צלעות. אמרתי להם 'כבר עקרתם ממני כל חלקה טובה, תעזבו אותי במנוחה, לא רוצה'. יש לי עבודה, מה אתם רוצים ממני? הלכתי לסטודיו, נכנסתי לטראנס והוצאתי את התערוכה".

במיטה של אריק

באותה תקופה ביקרה בארץ בתו, המוזיקאית יסמין קדר, שחיה באמסטרדם. קדר מספר משועשע שבתו התעקשה שילך למכשף. "היא רקעה ברגל ואמרה 'אבא, אתה תלך להילר, מכשף'. אמרתי או! זה מוצא חן בעיני. כישופים זה נהדר. בטח שאני אלך, למה לך לרקוע ברגל.

"בא המכשף, השכיב אותי על הספה, עשה ככה וככה", הוא מדגים תנועות כישוף עם הידיים, "ונעלם הפצע. בחיי אדוני, בספר התורה צלצלי לכירורגים בכירים שבאו אלי לסטודיו ואמרתי להם 'בבקשה רבות', צלעות נאכל במסעדה מזרחית, בבקשה לראות'. הם משכו בכתפיים. ובזה תמו ייסורי בינתיים".

כיום מכריז קדר שהוא לא מצטער על זה ששלוש שנים מחיייו בילה בבתי חולים. "למדתי לעומק את הספרות הצרפתית של המאה ה-19: מופסאן, זולא, הם בכף ידי עכשיו. ולמדתי היסטוריה. היה ספר אחד שקראתי בתל השומר שכישרף אותי — הספר של איאן קרשא על היטלר. זאת העבודה הכי מעמיקה שישנה על האופן שבו גדל הפשיזם ונהיה למפלצת.

"כשגמרתי אותו בהתרגשות עצומה, עוד אני שוכב וצינורות תקועים בי, כתבתי על הספר שנתתי עכשיו לנכד שלי, שהוא לפני הגיוס לצבא, שזה הספר המופלא ביותר שקראתי בחיי, אם לא הטוב ביותר. זה היה בטיפול נמרץ שיקום. בדיוק באותה מיטה שבה שכבתי שוכב היום אריק שרון".

מכיוון שמעולם לא שמעתי על אדם ששוכב בטיפול נמרץ, קורא ואפילו נהנה ומתרגש מהקריאה, אני תוהה אם הוא לא פחד כששכב שם. הוא לא מבין ממה יש לפחד. אני מציעה פחד בסיסי, פחד מוות למשל. "אני לא מפחד למוות. המוות משחרר מכל הבעיות", הוא צוחק. "אם זה בא שלא באבחת חרב אלא בייסורים אז אני לא אוהב את זה כי אני מפונק. לא שזה תענוג, זה דבר נורא, אבל לא פחדתי. הכי נורא זה שלא היה אוכל טעים — זה היה נורא".

את האופן שבו הצליח ללכת עם ולהרגיש בלי, להיות בבית חולים ועדיין עם עולם משלו, הוא מתאר כחווייה נשגבת. "הבאתי איתי דיסק ועם הדיסק הזה האזנתי שלי שמעו כל הזמן מוזיקה. אני יכול לנגן לך את הסימפוניה החמישית של מאהלר מהסוף להתחלה. לא שזה היה מרנין, אבל היתה לי חוויה מחוץ לבית החולים. חשבתי שאני לא מוכרח להיות פה, יש לי עולם משלי. גם תכננתי שם מה אני מתכוון לעשות בתערוכה".

הם יורים גם ברוסים

הוא נולד בתל אביב בשנת 1929, גדל כבן יחיד ("ישנתי על סדינים מגוהצים") ברחוב שלום עליכם, למד בבית הספר תל נורדוי ובתיכון חדש. כילד למד בסטודיו לציור של אהרון אבני. משם המשיך ללימודים בסטודיו של שטרייכמן וסטימצקי, ו"להקת אופקים חדשים בראשותו של זריצקי", כפי שהוא מכנה אותם בלעג. משם עבר לבצלאל, לזרועות מרדכי ארדון, "שהחזיר אותי למוטב", כהגדרתו.

"מי שהכתיב הכל היה זריצקי", הוא אומר. "כך ייעשה ולא יעבור. בבצלאל למדתי עם חברי דני קרוון. שם נתנו גט כריתות למה שהיה עכשווי ביותר בארץ. אבל גם זה לא מיצה את עצמו".

מבחינתו, לאמנות יש תפקיד ואסור לה להיות מנותקת. מה שהכי חשוב זה החיבור של האמנות לתהליכים חברתיים, פוליטיים וכלכליים. קדר, אם כן, לא רואה אפשרות אחרת מאשר להיות אמן מעורב, פוליטי, מתקן עולם אפילו. "אני חושב שמטרת האמנות היא להראות לתקופה ולדור את צלמם וחיותם. זה לא אני המצאתי, זה וויליאם שייקספיר המציא ב'המלט', בתרגום של שלונסקי", הוא מדייק.

את האמנות האסקפיסטית הוא רואה ככישלון. "גם אסקפיזם באמנות הוא חלק מההגדרה של אמנות. בדרך כלל האסקפיזם הוא כישלון. זה דבר אמביוולנטי ומאוד מורכב. כשאתה אסקפיסט שבוחר רק את הצורה והצבע, רק את חוסר המשמעות, אתה עלוב נפש. אין לך את הרוח האלוהית שנושבת באמנויות. אם אתה מתחבא במאורה אז אתה עכבר. אבל יש עכברים, אין מה לעשות, וגם הם רוצים לחיות", הוא צוחק.

כשאני שואלת מהם המקומות שמהם שאב את התודעה החברתית-פוליטית שלו, קדר ממיין את השומר הצעיר ואת טוני הלה, המנהלת המיתולוגית של תיכון חדש. כידוע, מדובר בזמנים שבהם מערכת החינוך עוד התעסקה בעיצוב תודעות. "תנועת הנוער השומר הצעיר עיצבה את האופי שלי, זאת היתה האוניברסיטה שלי. זאת לא היתה סתם תנועת נוער. עד היום יש לי קשרים עם המדריכים שלי, שהם בני 90 עוד מעט. לימדו אותנו ללמוד, לחשוב, להבין, לנתח

לדוגמא: הובלות, איטום

לדוגמא: תל אביב, חיפה

תגובות שרשרת

הידועות

המטובקות ביותר

1 האסון שבמזון

26 תגובות

2 מטריד: שפל כמעט חסר תקדים בתיירות לאילת

17 תגובות

3 הבת לאם: תני סוף או שאתעבוד בזנות

11 תגובות

סיטואציות, לראות מה קורה סביבנו וגם כל מיני רגישויות אמנותיות. זאת זה גם קיבלנו מטוני הלה. עד היום אני קורא לה אמי הרוחנית. היא בשבילי הסמל של ההומניזם בהתגלמותו. אצלה למדנו שילר וגתה. מי ידע מי זה קפקא בארץ בשנים האלה? אצלה היה קפקא".

אחרי שילר הפליג קדר שמאלה, אל עבר המפלגה הקומוניסטית, עד שבהיותו סטודנט בלונדון הגיע לידיעתו הנאום של חרושצ'וב על פשעיו של סטלין. "בא אלי חבר ואומר לי 'תשמע, יש נאום כזה וכזה של חרושצ'וב'. אמרתי לו תפסיק להשמיץ, איך אתה מדבר? ואז אני קורא בעיתון את נאום חרושצ'וב המלא. זאת היתה מכה. איך יכול להיות דבר כזה? שקומוניסטים יהיו בלתי מוסריים? שקרנים? רוצחים? מענים? איפה ההומניזם העמוק? איפה הפואמה הפדגוגית של מקרנקו שעליה גדלנו?"

"באותו זמן לא עשיתי תפנית רעיונית אלא פוליטית והתרחקתי מהמפלגה, אבל עם הרעיונות הבסיסיים של שני מורים: תומס מורוס עם האוטופיה שלו וארסמוס מרוטרדם על הסכלות האנושית. אלה המורים הכי טהורים שיכולים להיות להומניזם ובהם אני נתלה".

דן נגד הגדר

באמנות שלו משתמש קדר בעולם המושגים החזותי של הציונות. הוא מצייר כרזות הרואיות בגרפיקה של ראשית הציונות, כרזות ששימשו להאדרת המפעל הציוני וכעת משמשות אותו לביקורת על אותו מפעל ממש.

בקטלוג התערוכה כותב אורי אבנרי שקדר מתאר את תקופת התום שהיתה מבוססת על התכחשות לצד האפל של המפעל הציוני. "בתערוכה אני נוגע בשורש של מה שקורה היום", הוא מסביר. "כשהתחילה הציונות זה היה חלום. להשתחרר אחת ולתמיד מ'הגולה', מהיות היהודי נרדף, שקוע בדנו ובתרבותו, מנותק מהסביבה. הציונות שכחה פרט אחד קטן — שפה חי עוד עם אחד.

"הדיבור היה על ארץ ריקה, שוממה, הבה נעלה לציון ונפריח את שממת המולדת. יש בה ערבים? מה זה חשוב. והאש התחילה לבעור, האש שאנחנו אוכלים עד היום. זאת לא תערוכה דידקטית, אם כי אני לא מתנגד למילה הזאת. להפך". אחת העבודות בתערוכה קרויה "ארוחת בוקר בעזה". אביו של קדר היה מודד מוסמר במשרד המדידות המנדטורי והיה אחד האחראים לסימון הגבולות בין פלסטין ומצרים. בשל צורכי העבודה, בשנת 26' עברו הוריו של קדר להתגורר בעזה למשך שנתיים. הם היו מיוודים עם ראש עיריית עזה, עומר אפנדי סוראני.

בעבודה שמציג קדר, ראש עיריית עזה וסגנו יושבים לשולחן עם הוריו של קדר במופת של ידידות ושכנות טובה. קדר סבור שזהו החזון של ארץ ישראל, שייעלם במהרה לטובת שפיכות דמים. יש לו ביקורת חריפה על הדמוקרטיה הישראלית ועל בג"ץ. חרף מצבו הבריאותי וגילו האש הפנימית שבו עדיין בוערת. כשהוא מדבר על הנושאים האלה בלהט אני כמעט מצטרפת אליו למהפכה.

"למה הגענו לשבר הזה? אני כבר לא מדבר על 20 אחוז מאזרחינו שקיימים למחצה בדמוקרטיה הישראלית. מה זה כל השפיטה הזאת? כשהדברים מגיעים לביטחון, בית המשפט העליון הוא כמו כלב. יושבים שם אנשים מלומדים, רציניים, חלקם ראויים להערכה רבה וחלקם שופטים כמו כלב שהזנב שלו בין הרגליים".

קדר אומר שאם היה היום איש קצת יותר צעיר, "באיזה 60 שנה", היה מצטרף אל האנרכיסטים: "הם עושים עבודה. אני אמנם איש גוש שלום, אבל הייתי מצטרף אליהם, לחטוף, להחטיף ולפרק את כל הדבר הנורא הזה. כי עצם קיומנו נעוץ בנושא הנורא הזה ששמו גדר, ששמו כיבוש. מה נהיינו? מעטפות? טלנסקים? מה זה הדבר הנורא הזה? אנחנו חיים על בלימה. כל מה שאני מנסה לומר זה שימו לב, רבותי, תחשבו".

אז מצד אחד הוא מציע לי ללכת לאופטיקאי כשאני מאשימה אותו באופטימיות ומספר שהוא חושש לקיומנו. מצד שני, הוא מודה שלהרים תערוכה זה מעשה אופטימי. "אם לא ייפול עלינו איזה מטאור, אני משוכנע שהדרכים יובילו אל מהפך אנושי. כל מה שקורה היום מוליך אותנו לשם יותר ויותר מהר בגלל ההתפתחויות הטכנולוגיות, בגלל שהעולם הולך ומצטמצם והזמנים של האימפריות הולכים ומצטמצמים. גם האימפריה האמריקאית הולכת ומצטמצמת, משמע שהאפשרויות של המהפך הזה הולכות ומתקרבות".

תרבות

וכך שעה שעה הבשל נבשיל

תוך כדי חיפוש חסר פשרות אחר דרכו האמנותית, שנעה בין ציור לתיאטרון, התווה דן קדר את דרכם של תלמידיו הרבים אל קדמת הבמה. ביום שישי שעבר מת בביתו, בן 79

מיכאל הנדלזלץ

02 באוקטובר 2008

דן קדר (1929-2008) היה צייר, איש תיאטרון, חונך ואיש תם וישר. הוא היה תם בהסתכלות שלו על עצמו, על אמנותו, על אנשים בסביבתו הקרובה ועל בני אדם וזכויותיהם. והוא היה קיצוני עד כדי תמימות בתובענות שלו כלפי עצמו וכלפי המציאות שבה חי ויצר.

ללא הצירוף הזה של תום וקיצוניות אי אפשר להסביר את הדרך שעשה באמנותו: מן הסטודיה לציור של הסתדרות העובדים העבריים בארץ ישראל בהנהלתו של אהרן אבני, ב-1940, שבה "טובלים בפסטורליות את מכחולינו בצנצנות לבן מלאות מים", דרך הסטודיה של יחזקאל שטרייכמן עם "דופק הזמן (...), הלהבה היוקדת מן המלחמה, האבדון" ועד אמנות העולם הגדול "הנועצת שיניה בבשר המציאות". משהו בו לא השלים עם המופשט הלירי של אביגדור סטמצקי, ועם הדגש על הטקסטורה והצהרות-נגד ספרותיות, והוא הלך "בצלאל החדש" בירושלים, למרדכי ארדון, תכניו וסמליו.

דן קדר, "על הפונטה וקיו", 1969

במקביל הוא הקצין בדרכו החברתית-הפוליטית: מהשומר הצעיר, עם יעקב אגמון ודני קרוון (שליווה אותו גם בדרך האמנותית), שמאלה, אחרי משה סנה וחבריו, אל מק"י. ובירושלים, עם ארדון, הוא קרא את "תרבות וחברה" של השר לענייני תרבות בברית המועצות, ולא היה מסוגל, עם המטען האמנותי והאישי שלו, להתגייס לריאליזם הסוציאליסטי, אף שהאמין בלב שלם שאמן צריך לשרת את החברה.

כשלא הצליח לפתור את העימות בין האמנות לחברה, הוא החליט שהפגם הוא בו; בציור שלו. הוא הפסיק לצייר והתחיל ללמוד תיאטרון.

בדרכו הקיצונית והישרה הוא למד את הכל מהתחלה, ובכל היסודיות: בית הספר של הקאמרי בתל אביב, לימודי בימוי בבריסטול אולד-ויק באנגליה, ובימוי בלונדון, משם חזר עם ספרי בימוי של הפקות שהצליחו כדי לביים בקאמרי, על פי אחד מהם (שבו שורטט כל מעמד במתווה מדויק), את "אשת הסנדלר". ההצגה לא הצליחה, ושוב החליט קדר, אחרי עוד כמה ניסיונות, שהפגם הוא בו (אף כי הוא יודע שבוודאי לא רק בו) ועזב את התיאטרון.

התברר שהבמאי בעיקר מצייר

כבר אז החל לחזור אל הציור, אבל עשה זאת במקביל לתקופת הדרכה בחוגי דרמה בבתי הספר התיכוניים של תל אביב. שם היה לי המזל להתקבל לחוג לדרמה בהדרכתו, מן הסתם גם בגלל הר' הלשונית הטבעית שלי (על חיוניותה לשפת הבמה דיבר בלהט עד עשרה ימים לפני מותו). משתתפי החוגים לדרמה בתיכונים העירוניים ד', ה', ו' בתל אביב הכירו את החיוך הקטן שלו, את הזקן המחודד (אני חושב שהתחלתי לגדל זקן בגללו), את העיניים הטובות שלו, השובבות, המרמזות - דווקא הוא, המחמיר עם עצמו - שלא מוכרחים לקחת את הכל כל כך ברצינות.

תלמידי תיכון של היום מסוגלים לשיר ולרקוד, ומוכנים להתמודד ב"כוכב נולד" ו"נולד לרקוד", בעקבות מה שהציגו בחוגים לדרמה שלהם. קדר ביים עם תלמידי תיכון את "אנטיגונה" ו"חלום ליל קיץ", "פר גינט" של איבסן, "אשת הסנדלר" של לורקה ו"מוצרט וסאליירי" של פושקין בתרגום שלונסקי, וגם את "אור הנחשך", חזיון מיסטי מאת איתמר יעוז-קסט (מיכל גוברין כתבה את התוכנית; אולי פגישתה הראשונה עם המיסטיקה היהודית; איך ידע להפנות אותה לשם?) - קלאסיקה ומחזה מקורי, טקסטים תרבותיים תובעניים שדרשו מן התלמידים להתאמץ כדי להיות ראויים לשמש באמנות.

קדר ידע גם לדבר עם התלמידים והתלמידות, לשמוע ולחוש אותם, אולי טוב יותר משיכלו לעשות זאת הוריהם, בני דור אחר, שרובם באו מ"שם". הוא נולד בארץ ישראל, ספג את שפתה ותרבותה מילדות, קלט את התרבות האירופית הקלאסית וידע לעורר את האהבה וההערכה אליה. חשוב יותר: הוא ידע להפגיש אותם, ולתת להם את הדחיפה לצאת לקדמת הבמה, שבה יהיו הם עצמם. הוא הפגיש אותי עם מיכה לבינסון, שהיה בחוג בתיכון ד', ועם עמרי ניצן מתיכון חדש, שבא לראות הצגה שעשינו, כי שמע עליה.

דן קדר, "ציוני מושלם", 2008. (ציור מתוך קטלוג התערוכה "הפרחת השממה וכדומה...")

כשראה שנדלק בינינו זיק, דחף ועודד אותנו להמשיך לבד: לתרגם מחזה של סלבומיר מרוז'ק מפולנית, שעמרי ניצן ביים, ולאחר שהחלטנו שאנחנו "להקת הזמן" והעלינו מחזה שכתב בן המחזור שלנו, חנן עזרן, "השעון", ביים הוא עצמו מחזה אחר של עזרן, "הקור". כשניצן היה זקוק ליד וכף רגל גדולות, לתפאורה של "הזמרת בעלת הקרחת" של יונסקו (ב-1967), זחל מדריך החוג לדרמה באמצע יום חם על דיקט גדול במגרש הכדורסל של תיכון ה', ושירטט יד ורגל, כדי שאפשר יהיה לבנות עליהן את האיברים מפפיייה-מאשה; הוא הראה לנו איך עושים את זה.

כתלמיד תיכון התנחלתי בביתו, על הגג ברחוב הירשנברג 3 בתל אביב, ובאתי לשם לעשות שיעורים. אינני יודע מה עוד עשיתי שם; אני מניח שספגתי ממנו את מה שיכולתי לקלוט. הוא היה בשבילי דמות אב, גם אם לא חסרה לי דמות כזאת במציאות. כך גיליתי שהבמאי והמורה שלנו בעיקר מצייר. בידע טכני מעמיק, בהקפדה על צורה וקומפוזיציה, וצבע והרמוניה, בעולם של אנשים ושדונים, כספות, מבוכים, גגות ומדרגות, ופנים של גברים ונשים, כשפניו המזוקנות (ולפעמים לא) צצות שוב ושוב.

בחדרי תלוי דיוקן עצמי שלו מאותם שנים, עם רווח גדול בין השיניים הקדמיות, תלתל שובב במעלה הבלורית, אוזניים מחודדות, עיניים

משועשעות וחיוך מפסיטופלי. זה הוא. ולידו רישום בקו עדין מן העדין של מסיכה, המחזקת במסמרים לענן שמאחוריה. גם זה הוא.

להראות לרהב את פרצופו

בהלווייתו דיבר אורי אבנרי, חבר מימי ראשית המדינה, על המעורבות הפוליטית-חברתית של דן קדר בחייה של הארץ הזאת. אבנרי גם כתב הקדמה לקטלוג התערוכה האחרונה של קדר, "הפרחת השממה וכדומה...", שהוצגה מ-30 במאי בגלריה גרשטיין בתל אביב (יובל, בנו הבכור של קדר, היה האוצר). היו בה 29 לוחות עץ לבוד, בגודל אחיד, 122x102 ס"מ, שאותם יצר כשחי בסטודיו שלו ברחוב גאולה 3, יודע שזמנו אוזל בגלל מחלה, ולא נכנע לרגש ולזעם ולצער. מחייך, בשובבות. על הלוחות סמלי היישוב והציונות ופרטי היסטוריה אישית ולאומית, מצוירים בעין מבודחת, אוהבת וביד מדויקת, שיודעת לא להחסיר פרט, ולא להכביר פרטים. מביט על התמימות, שלו ושלנו, בעין מפוכחת, שיודעת את הסוף הקרב ומסרבת להיכנע לו, גם כשהיא יודעת שלא תוכל לו.

ב-17 בספטמבר הוא זכה לציין את יום הולדתו ה-79 עם חברים קרובים, ואתם דיבר בצלילות על שתי מדינות לשני עמים - זו הקיימת, ישראל, וזו שהרי תקום, פלשתיין. בימי הולדת קודמים, כשהייתי מצלצל אליו לאחל לו מזל טוב, היה מצטט את ז'אק מ"כטוב בעיניכם" של שייקספיר - "וכך שעה שעה הבשל נבשיל, וכך שעה שעה הרקב נרקיב".

את הקטלוג הקדיש מנחה לרעייתו ציונה, "שותפה נועזת, לאורך השנים". ביום הולדתו האחרון היו גם שתי הבנות, תאיר המוסיקאית ויסמין השחקנית. כמוטו לתערוכה האחרונה שלו (והוא הרי ידע כי היא האחרונה) בחר את דברי המלט לשחקנים על האמנות: "להראות לצדקה את דמות דיוקנה, לרהב - את פרצוף פניו, ולדור ולעצם התקופה - את צלמם וחותמם" (בתרגום של שלונסקי).

בשיחתנו האחרונה הוא דיבר על אדם שלא הגשים את ייעודו, שעליו חשב לכתוב ספר. בהקדמה קצרה לקטלוג הוא מספר על דרכו כפי שהוא רואה אותה היום, על תערוכות יחיד ותערוכות קבוצתיות

אין-ספור שקיים בדרך חתחתים. באירוניה העצמית המוכרת לאוהביו
הוא כתב: "את הפרסים שלא קיבלתי אני שומר בארון זכוכית כשהם
מקובעים על כריות של קטיפה שחורה". הספקתי להגיד לו שבשבילי
הוא הגשים את ייעודו בכך שעזר לכל כך הרבה אנשים להגשים את
ייעודם - לי בוודאי, וגם לתלמידיו לאמנות במכללה למינהל. אני שמח
שיכולתי להגיד לו את זה, אבל לא בטוח ששיכנעתי אותו. נפרדנו.
במורד המדרגות נזכרתי ששכחתי להגיד לו תודה.

כשקיים את תערוכת היחיד הראשונה שלו, ב-1969, הבאנו לו - מיכה,
עמרי ואני - ספר במתנה. כתבנו בו הקדשה: "לדן קדר, בתודה על מה
שהנך". זה נכון עד היום, ויהיה בעתיד, ותמיד בלשון הווה.

הצג עוד

מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר |
רכשו מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר
האיכותי בישראל

© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ

תרבות

הצייר דן קדר הלך לעולמו

כתב "הארץ"

28 בספטמבר 2008

הצייר דן קדר הלך בסוף השבוע לעולמו אחרי מחלה ממושכת, והוא בן 79. קדר הותיר אחריו אשה, האוצרת ציונה קדר, ושלושה ילדים. הלוויתו תהיה היום בבית העלמין ירקון בתל אביב. תערוכתו האחרונה של קדר, "הפרחת השממה וכו'..." , ובה התכתבות עם ספרו של ידידו אמיל חביבי, הוצגה לפני חודשים ספורים בגלריה דוד גרשטיין בתל אביב. בשנים האחרונות הציג קדר, שאת ראשית דרכו עשה כבמאי, תערוכה שעסקה בהשפעות רצח רבין על החברה בארץ בישראל ואת הספר "משלי לה-פונטיין: ל"ו משלים אהובים".

הצג עוד

מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר |
רכשו מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל

© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ